

АГРАРНИЙ ТУРИЗМ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД І ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Аграрний туризм – це одне з найважливіших напрямів розвитку села, оскільки є альтернативою його індустріалізації і засобом підвищення рівня життя сільського населення [3]. В Україні цей вид туристичного бізнесу тільки почав розвиватись і ще не завоював популярності, однак у багатьох країнах цей туризм успішно розвивається і займає одне з перших місць в туристичному бізнесі.

У світі розрізняють три моделі державного управління аграрним туризмом. Перша модель передбачає відсутність централізованого управління. При такій моделі управління суб'єкти туризму мають змогу вирішувати свої проблеми самостійно [1]. Така модель управління обирається, якщо країна займає міцне положення на міжнародному ринку туристичних послуг, наприклад в США структура, що регулювала туризм, була ліквідована державою у 1997 році. Для другої моделі характерні інвестування в туризм, в туристичну інфраструктуру, рекламну, маркетингову діяльність і контроль над всією галуззю з боку держави. Модель розвинена в країнах, де туризм є одним із джерел валютних надходжень (Туніс, Єгипет, Туреччина). Для європейських держав характерна третя модель, при якій органи державного контролю діляться на два напрямки (управлінський та маркетинговий). При такій моделі всі питання розвитку туризму вирішуються на рівні багатогалузевого міністерства при тісній взаємодії з місцевою владою і приватним бізнесом для залучення до виконання державних завдань фінансових коштів з приватного сектора. Така модель діє і в Україні [4]. В розвинених західноєвропейських країнах (Великобританія, Франція, Іспанія, нідерланди, Ірландія, Німеччина) заняття аграрним туризмом заохочується на національному рівні і

розглядається як складова Програми комплексного соціально-економічного розвитку села. Для багатьох країн розвиток цього виду туризму є головним напрямом охорони і відтворення національних сільських ландшафтів. В розвинених країнах туристичні поїздки в сільську місцевість займають друге місце після відпочинку на морі. В Західній Європі кількість ліжко-місць для відпочиваючих у сільській місцевості в оселі у господарів дорівнює кількості ліжко-місць у готелях. За підрахунками експертів Європейського банку розвитку і реконструкції облаштування жителя села в місті в 20 разів дорожче, ніж створення умов для життя і роботи в селі, тому Європейський Союз розглядає розвиток аграрного туризму як один з критеріїв розвитку сільських територій [5].

Напрямки та перспективи розвитку аграрного туризму в Україні на підставі світового досвіду: 1) пільговий режим оподаткування (Німеччина, Італія, Австрія, Польща, Угорщина); 2) спільний розвиток сільської місцевості та туризму за фінансової підтримки приватного сектору та координації уряду; поділ району на зони відпочинку та зелені зони (Франція); 3) розвиток агротуристичного бізнесу пов'язаний з курортним, спеціалізація на гастрономічних та дегустаційних турах (Італія); 4) виникнення спеціальних готелів у сільській місцевості біля монастирів (Італія, Іспанія); 5) зайнятість гостей у зборі трав, приготуванні молокопродуктів, вигоні худоби (Австрія); 6) приморські агросадиби, кінні ферми, винні агросадиби, рибальські будинки (Франція); 7) етнографічні види сільського зеленого туризму (Румунія).

Взагалі, кожна країна вибирала свої методи організації аграрного туризму і в процесі розвитку цього бізнесу єдиного «рецепту успіху» не існує. У кожній державі свої поняття про комфорт і гостинність. Кожна країна відрізняється своїми кліматичними та етнокультурними умовами. Таким чином, зроблено висновок, що основними напрямками розвитку аграрного туризму України мають стати: створення сприятливих умов для отримання податкових пільг та кредитів для власників агросадиб, рекламування послуг сільських господарств,

випуск різних путівників, поширення різноманітних видів агротуристичного бізнесу, у тому числі курортна спеціалізація сільського зеленого туризму.

До завдань повоєнного розвитку аграрного туризму в Україні належать [2]: створення нового ринку туристичних послуг у сільській місцевості і сприятливих умов для пріоритетного розвитку внутрішнього і в'їзного туризму, забезпечення зростання туристичних потоків; формування інфраструктури агроекотуризму завдяки МСП, створення нових робочих місць у сільській місцевості, залучення людей у сферу надання послуг туризму; забезпечення взаємодії регіональних адміністрацій і неурядових організацій для динамічного розвитку еколого-орієнтованих форм і видів туризму; розроблення інформаційної бази даних інвестиційних проектів у сфері аграрного туризму, визначення стратегічних напрямів для ДПП. Вивчення зарубіжного досвіду розвитку аграрного туризму дає повоєнну можливість Україні створювати сучасні туристичні послуги на селі та забезпечити взаємодію органів влади, сільських громад та самоврядування, що сприятиме поліпшенню соціально-економічного розвитку сільських територій.

Список використаних джерел:

1. Маркетинг в туризмі : навчальний посібник. / С. М. Цвілій, Т. С. Кукліна, В. М. Зайцева. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2022. 260 с.
2. Маркетинг в готельно-ресторанному господарстві: навч. пос. / С. Цвілій, Т. Кукліна, В. Зайцева. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2023. 260 с.
5. Цвілій С. М., Корнієнко О. М., Журавльова С. М. Теоретичні аспекти розвитку економічних зв'язків у ланцюгах взаємодії між суб'єктами переробної промисловості та агротуристичними підприємствами. *Розвиток міста: науковий журнал*. 2024. Вип. 2(02). С. 121–129. DOI: 10.32782/city-development.2024.2-15.
3. Tsviliy S., Gurova D., Korniienko O. Sustainable development of ecological tourism in a regional tourist destination. *Зелена економіка— необхідна умова*

сталого розвитку економіки України : монографія. Херсон : Гельветика, 2020. С. 67–82.

5. Tsviliy S., Vasylychev D., Gurova D. Innovative potential of the tourist territory in the strategy of sustainable development of the domestic region. *Trends, prospect and challenges of sustainable tourism development* : монографія. Львів : Львівський торговельно-економ. університет, 2020. С. 51–66.